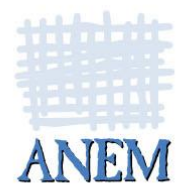

PRAVNI MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

Izveštaj za Mart 2010

SADRŽAJ:

I	SLOBODA IZRAŽAVANJA	3
II	MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA	7
III	MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA.....	12
IV	MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA	13
	REGULATORNA TELA	13
	DRŽAVNI ORGANI.....	14
	KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	17
V	PROCES DIGITALIZACIJE	18
VI	PROCES PRIVATIZACIJE	19
VII	ZAKLJUČAK.....	20

I SLOBODA IZRAŽAVANJA

U periodu na koji se ovaj monitoring izveštaj odnosi, zabeleženo je više slučajeva koji ukazuju na moguće povrede slobode izražavanja.

1. Pretnje i pritisci

1.1. Dnevni list Politika je 9.3.2010. godine preneo da policija u Novom Sadu već nekoliko dana čuva zgradu u kojoj se štampaju „Građanski”, „Subotičke”, „Kikindske”, „Somborske novine”, „Poljoprivredni oglasnik”, ali i magazin „Tabloid”. Obezbeđenje je postavljeno posle prijave vlasnika štamparije da mu je Petar Matijević, vlasnik istoimene mesne industrije, uputio niz ozbiljnih pretnji, zahtevajući da stopira štampanje „Tabloida”, lista koji u nekoliko brojeva objavljuje kritičke napise o Matijeviću.

Zakonom o javnom informisanju, u članu 2. stav 4. predviđeno je da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. Članom 149. stav 1. Krivičnog zakonika, predviđeno je da će se onaj ko neovlašćeno spreči ili ometa štampanje, prodaju ili rasturanje časopisa, novina ili drugih sličnih štampanih stvari, kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

1.2. Ratko Knežević, crnogorski biznismen i nekadašnji saradnik crnogorskog premijera Mila Đukanovića, poručio je na blogu Daily News Montenegro novinaru Jugoslavu Ćosiću da nije „ništa drugačiji od ubica i kriminalaca koje, ubacuje, u program“. Kneževićev tekst, deo je čitave serije napada na Jugoslava Ćosića i Televiziju B92, koji su usledili nakon što je Ćosić u svoj intervju sa crnogorskim opozicionim političarem Nebojšom Medojevićem telefonski uključio biznismena Stanka Subotića. Iako je Medojević u živom programu, prihvatio da Subotić bude uključen u razgovor, kasnije je tvrdio da se radilo o nameštaljcima i da je o pitanju uključivanja morao biti konsultovan pre emisije, a ne dok je ona bila u toku. Inače, Medojević je prethodno tvrdio da se Subotić, za kojim je Srbija raspisala poternicu, krije u objektu crnogorske policije na Žabljaku, dok je Subotić, kada je uključen u program, izjavio da se javlja iz Ženeve, a Medojevića je optužio da ga javno napada za račun srpskih biznismena Miroslava Miškovića i Milana Beka.

Stanko Subotić, tereti se u Srbiji za zloupotrebu službenog položaja, za šta je zaprećena kazna od dve do 12 godina zatvora. Švajcarska, u kojoj Subotić živi, odbila je da ga izruči jer u njihovom zakonodavstvu ne postoji takvo krivično delo kada su u pitanju privatna preduzeća. U konkretnom slučaju u napadima na Jugoslava Ćosića i Televiziju B92 ukazivalo se da uopšte nisu smeli da uključe u televizijski program lice koje je begunac od zakona u Srbiji. Ovo, međutim, nije tačno. Članom 37. Zakona o javnom informisanju javna glasila obavezana su da poštuju pretpostavku nevinosti okrivljenih u krivičnom postupku, pa tako i Stanka Subotića, koji se nužno mora tretirati kao nevin, do pravnosnažne osude. Podsetićemo da je jedan od razloga zbog kojeg su mediji protestovali povodom Kodeksa ponašanja emitera Republičke radiodifuzne agencije ("Službeni glasnik RS", br. 63/2007), između ostalog i to što se ovim kodeksom elektronskim medijima zabranjuje da intervjuišu "počinioc" tokom trajanja istrage. U inicijativi koju je radi ocene ustavnosti Kodeksa Ustavnom sudu podneo Beogradski centar za ljudska prava, upravo se ukazuje da se za apsolutnu zabranu intervjuisanja okrivljenog tokom trajanja istrage, bez ikakvog obaziranja na potencijalni interes javnosti, ne može reći da je neophodna u demokratskom društvu, odnosno da se ne može reći da je srazmerna cilju zaštite autoriteta suda, niti kojem drugom cilju radi čije zaštite se sloboda izražavanja može ograničiti.

1.3. U noći između 18. i 19.3.2010. godine obijene su prostorije čačanske TV stanice Galaksija, gde su lopovi ukrali tri kamere i diskove sa arhivskim materijalom emisije „Krajem naše ulice“ koja se bavila grafitima sa fašističkim porukama u Čačku. Mišula Petrović, vlasnik i direktor te medijske kuće, rekao je da su zaposleni po dolasku na posao zatekli demolirane prostorije. Prema njegovim rečima, počupani su kablovi iz zidova, zbog čega se informativni program otežano realizuje. "Krađa nije bila klasična, jer su lopovi ostavili laptopove i mnogo vredniju i skuplju opremu, ali su ukrali arhivski materijal. Sumnjamo da oni koje smo u emisiji nazvali huliganima pokušavaju da spreče emitovanje emisije „Krajem naše ulice“, rekao je Petrović.

Zakonom o javnom informisanju, u članu 2. stav 4, predviđeno je da niko ne sme da vrši bilo kakav uticaj podesan da javno glasilo i njegovo osoblje omete u obavljanju posla. U opisanom slučaju, pored nekih klasičnih krivičnih dela (npr. teška krađa iz člana 204. Krivičnog zakonika), moglo bi se raditi i o krivičnom delu sprečavanja emitovanja programa iz člana 149. stav 2. Krivičnog zakonika, budući da proizilazi da je krađom kamera i diskova sa arhivskim materijalom, te čupanjem kablova, TV Galaksija neovlašćeno sprečena, odnosno ometena u emitovanju televizijskog programa.

1.4. Više medija prenelo je 2.3.2010. godine da su novinarka i snimatelj Sremske televizije napadnuti kada su pokušavali da snime požar u jednoj indijskoj hladnjači i da im je tom prilikom uništena oprema. Sin vlasnika hladnjače u kojoj je izbio požar nasrnuo je na snimatelja, oteo mu kameru i bacio je na zemlju. Sremska televizija navodi da bi moguć razlog ovog ponašanja mogao biti skrivanje pravog uzroka izbijanja požara, odnosno sumnja da je požar podmetnut kako bi se naplatila šteta od osiguranja.

Zakonom o javnom informisanju, u članu 2. stav 4. predviđeno je da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. I u opisanom slučaju, pored nekih klasičnih krivičnih dela (npr. uništenje i oštećenje tuđe stvari iz člana 212. Krivičnog zakonika), moglo bi se ponovo raditi i o krivičnom delu sprečavanja emitovanja programa iz člana 149. stav 2. Krivičnog zakonika, budući da proizilazi da je uništavanjem opreme, Sremska televizija neovlašćeno sprečena, odnosno ometena u snimanju materijala, odnosno posledično i u emitovanju televizijskog programa.

2. Sudski postupci

2.1. Prvi osnovni sud u Beogradu osudio je 4.3.2010. godine na godinu dana zatvora Stefana Hadžiantonovića iz Beograda zbog pretnji upućenih novinarki televizije B92 Brankici Stanković. Hadžiantonović, koji je osuđen za krivično delo ugrožavanje sigurnosti, tokom suđenja priznao je da je novinarki uputio pretnje na društvenoj mreži „Fejsbuk“ i izvinio joj se. Hadžiantonoviću je izrečena jedinstvena kazna od godinu dana i tri meseca zatvora, pošto je ranije bio uslovno osuđen na četiri meseca zbog krivičnog dela nasilničko ponašanje.

Članom 138. stav 1. Krivičnog zakonika propisano je da će se onaj ko ugrozi sigurnost nekog lica pretnjom da će napasti na njegov život ili telo ili život ili telo njemu bliskog lica, kazniti zatvorom do tri godine. Stavom 3. istog člana Zakonika, za slučaj da se isto delo učini protiv lica koje obavlja poslove od javnog značaja u oblasti informisanja, a u vezi sa poslovima koje obavlja, predviđena je kazna zatvora od jedne do osam godina. Kako su pretnje u konkretnom slučaju upućene u vezi sa sadržajem emisije Insajder koja se bavila krivičnim postupcima iniciranim i vođenim protiv vođa ekstremnih navijačkih grupa, to je u konkretnom slučaju zapravo izrečena najniža mera kazne predviđena Krivičnim zakonikom.

2.2. Pred Osnovnim sudom u Čačku 15.3.2010. godine počelo je suđenje svešteniku Vlastimiru Zlatiću iz sela Šilopaj po privatnoj tužbi novinara Kurira Zorana Marjanovića iz Gornjeg Milanovca. Sveštenik je Marjanoviću u maju prošle godine, posle teksta objavljenog u Kuriru i Glasu javnosti, telefonom pretio rečima: "Pokazaću ti pištolj, proći ćeš kao Ćuruvija...". Zlatić je juče na prvom pretresu, posle više nedolazaka na sud, negirao navode tužbe. Postupak će biti nastavljen 10. juna.

Pre poslednjih izmena Krivičnog zakonika koje su stupile na snagu u septembru prošle godine, za ugrožavanje sigurnosti pretnjom da će napasti na život ili telo nekog lica ili nekog njemu bliskog, gonilo se isključivo po privatnoj tužbi (osim ukoliko se istovremeno pretilo većem broju lica ili ako su pretnje izazvale uznemirenost građana ili druge teške posledice), a zaprećena je bila kazna do jedne godine zatvora. Nakon izmena od septembra, koje se međutim ne odnose na pretnje učinjene ranije, za pretnju upućenu novinaru i u vezi sa njegovim ili njenim novinarskim poslom, goni se u svakom slučaju po službenoj dužnosti, a zaprećena je kazna od jedne do osam godina zatvora.

2.3. Televizija B92 i direktor vesti B92 Sanda Savić, nepravonosnažno su osuđeni pred Privrednim sudom u Beogradu za privredni prestup, zbog povrede autorskih prava u emisiji „Dada Vujašinić – prva žrtva“, saopštio je advokat oštećenog Nenada Krasavca. B92 najavio je žalbu na prvostepenu presudu.

Predmet spora u ovom konkretnom slučaju tiče se, pre svega, snimka sudske rekonstrukcije smrti novinarke Dade Vujašinić koju su, 1998. godine, pred istražnim sudijom Okružnog suda u Beogradu, Dobrivojem Gerasimovićem, vršili sudski veštaci Branimir Aleksandrić i Milan Kunjadić. Porodica pokojne novinarke nezadovoljna izborom veštaka koji su inicijalno našli da je Dada Vujašinić izvršila samoubistvo, tražila je, što je istražni sudija i odobrio, da se rekonstrukcija snima. Devet godina kasnije, a budući da su drugi veštaci koje su sami angažovali našli da se ipak radilo o ubistvu, porodica je ustupila snimak Televiziji B92. Srpska javnost je snimak mogla da vidi juna 2007. godine, u emisiji "Dada Vujašinić- prva žrtva" emitovanoj u okviru serijala „B92 istražuje“. Odmah nakon emitovanja, Nenad Krasavac koji je fizički snimao rekonstrukciju, protiv B92 podneo je krivičnu prijavu i prijavu za privredni prestup javnom tužilaštvu, tužbu tadašnjem Okružnom sudu u Beogradu sa predlogom za određivanje privremene mere kojom bi se Televiziji B92 zabranilo da emisiju ponovo prikaže i prijavu

Republičkoj radiodifuznoj agenciji. Osnov prijave i tužbe bila je navodna povreda autorskih prava. Prvostepena presuda za privredni prestup prva je koja je doneta u ovim postupcima. B92 je izjavio žalbu. Pretres u krivičnom postupku protiv autorke emisije, zakazan je za septembar 2010. godine. Parnični postupak i dalje se vodi. Jedino je Republička radiodifuzna agencija prijavu odbacila. Ono što je ovim postupcima međutim postignuto, jeste da je emisija o Dadi Vujasinović, i snimak u kome se, između ostalog, vidi i kako su veštačili Aleksandrić i Kunjadić, već skoro tri godine nalazi u svojevrsnom bunkeru. U međuvremenu, tužilaštvo je na osnovu nalaza drugih angažovanih veštaka, stalo na poziciju da je novinarka ubijena, a da nije izvršila samoubistvo. Istraga je nastavljena.

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je, kroz odeljak o slobodi izražavanja.

2. Zakon o radiodifuziji

2.1. Kako prenosi dnevni list „24 sata” u broju od 10.3.2010. godine, iako u Radio-televiziji Srbije tvrde da su tokom prošle godine pokrenuli postupak protiv 116.000 građana koji ne plaćaju redovno TV pretplatu, portparol Prvog osnovnog suda u Beogradu, Gordana Vuković, izjavila je da je u taj sud stiglo tek oko stotinak predloga za izvršenje. Po tim predlozima još nisu doneta rešenja o izvršenju. Ako neredovne platiše ne budu izjavile prigovor u roku od 3 dana od prijema rešenja o izvršenju, počće postupak prinudne naplate, a uobičajena procedura je da se popiše pokretna imovina ili da se stavi zabrana na raspolaganje primanja. Broj obveznika pretplate, prema podacima RTS-a, kreće se od 1,4 do 1,5 miliona, a pretplatu uredno plaća između 720.000 i 780.000 građana, dok između 680.000 i 780.000 njih to čini delimično. Aleksandar Tijanić, generalni direktor javnog servisa, za „24 sata” je rekao da očekuje da novac, koji nedostaje RTS-u usled neredovnog plaćanja pretplate, bude nadoknađen iz državnog

budžeta. On je ocenio da je to neophodno kako bi se obezbedila „stabilnost u finansiranju i očuvala nezavisnost RTS-a”.

Zakonom o radiodifuziji predviđeno je da se delatnosti ustanova javnog radiodifuznog servisa koje se odnose na ostvarivanje opšteg interesa utvrđenog zakonom, finansiraju radio televizijskom pretplatom. RTS se u više navrata žalio na nizak procenat naplativosti pretplate, kratke rokove zastarevanja prava na sudsko izvršenje i na sporost i neefikasnost pravosuđa. Ono što međutim čudi jeste da pri činjenici da postoji između 680.000 i 780.000 neredovnih platiša, RTS navodi da pokreće samo 116.000 postupaka. Takođe, čudi i činjenica da Prvi osnovni sud u Beogradu potvrđuje prijem tek stotinak predloga za izvršenje, te navodi na sumnju da informacije o broju pokrenutih postupaka koje RTS iznosi, ne odgovaraju stvarnim činjenicama. Sa druge strane, predlog Aleksandra Tijanića, da se nedostajuća sredstva za finansiranje javnog servisa nadoknade iz budžeta, otvara brojna druga pitanja. Jedno je da li sredstva nedostaju usled neredovnog plaćanja pretplate, ili s druge strane usled RTS-ovog neadekvatnog korišćenja raspoloživih pravnih sredstava za obezbeđivanje naplate. Može se postaviti i pitanje mere u kojoj bi nezavisnost javnog servisa bila ugrožena direktnim budžetskim finansiranjem, odnosno mere u kojoj bi javni servis finansiran direktno iz budžeta bio u stanju da ispuni svoju zakonsku obavezu obezbeđivanja zaštite programa koje proizvodi i emituje, a posebno programa informativnog sadržaja od bilo kakvog uticaja vlasti. Takođe, polazeći od činjenice da javni servis konkuriše komercijalnim televizijama na tržištu oglašavanja, direktno budžetsko finansiranje moglo bi da naruši konkurenciju na tom tržištu. U skladu sa prošle godine usvojenim Zakonom o kontroli državne pomoći, državna pomoć dodeljena u bilo kom obliku, koja narušava ili prei da naruši konkurenciju na tržištu, nije dozvoljena. Zakon, doduše, predviđa izuzetke, ali je pitanje da li je neki od tih izuzetaka primenljiv u konkretnom slučaju. Mišljenje autora ovog izveštaja je da bi rešenje realnog problema niskog procenta naplativosti pretplate, trebalo tražiti na planu mera kojima bi se podsticao porast naplativosti, a ne u povratku na neposredno budžetsko finansiranje.

2.2. Savet Republičke radiodifuzne agencije doneo je odluku o raspisivanju Javnog konkursa za izdavanje dozvola za emitovanje radio i/ili televizijskog programa, i to jedne lokalne dozvole za televiziju i dve regionalne i 50 lokalnih dozvola za radio.

Zakonom o radiodifuziji predviđeno je da se Javni konkurs obavezno raspisuje kada na osnovu Plana raspodele radio frekvencija postoje mogućnosti za izdavanje novih dozvola za emitovanje programa. Poslednje izmene Plana raspodele objavljene su u Službenom glasniku od 15. januara 2010. godine. Asocijacije emitera, a posebno ANEM, protestovali su povodom raspisivanja konkursa. Po saznanjima autora ovog izveštaja, cilj izmene Plana raspodele i unošenja jednog broja novih frekvencija u isti, bio je da se obezbede resursi za dopunska pokrivanja, a ne za izdavanje novih dozvola za emitovanje. Naime, Zakonom o radiodifuziji, u članu 58, predviđeno je da emiteri čija željena zona servisa nije pokrivena u celini, mogu podneti zahtev za dopunsko pokrivanje. Zahtevu za dopunsko pokrivanje, s druge strane, nemoguće je udovoljiti, ako frekvencija potrebna za dopunsko pokrivanje nije predviđena Planom raspodele. Raspisivanjem najnovijeg Javnog konkursa, Republička radiodifuzna agencija održava situaciju u kojoj član 58. Zakona o radiodifuziji ostaje mrtvo slovo na papiru, a postojeći emiteri onemogućeni da apliciraju za dopunsko pokrivanje. Takođe, pitanje broja i vrste emitera i njihovih servisnih zona, materija je koja se utvrđuje Strategijom razvoja radiodifuzije. Strategija razvoja radiodifuzije, međutim, umesto da, kako je to Zakonom predviđeno, broj i vrstu emitera utvrđuje shodno potrebama društva (a posledično i mogućnostima tržišta), broj emitera vezuje za tehnički maksimum koji raspoloživi spektar omogućava. Izdavanje velikog broja dozvola za analogno emitovanje, moglo bi se pokazati kao problematično i sa aspekta predstojeće tranzicije na digitalno zemaljsko emitovanje.

3. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

3.1. Poverenik za informacije od javnog značaja Rodoljub Šabić dostavio je 16.03.2010. godine Narodnoj skupštini Republike Srbije Izveštaj o sprovođenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja u 2009. godini. Isti izveštaj, Poverenik je dostavio i Predsedniku Republike, Vladi Srbije i Zaštitniku građana. Šabić je izjavio da izveštaj potvrđuje kontinuitet pozitivnih trendova, pre svega stalnog rasta interesovanja javnosti za ostvarivanje svojih prava ali, nažalost, i održavanje problema na koje je ukazivao u ranijim izveštajima. U 2009. godini Služba Poverenika je imala u radu oko 2800 predmeta. Priliv predmeta je bio za oko 23%, a broj rešenih za oko 29% veći nego u prethodnoj godini. Poverenik tvrdi da te rezultate treba vrednovati u kontekstu činjenice da je do aprila 2009. imao samo 5 državnih službenika, a kraj te godine dočekao sa 11, umesto 69 predviđenih. Intervencija Poverenika je u oko 90% slučajeva dala rezultat, tražilac je dobio prethodno uskraćenu informaciju. Šabić je ukazao i na neizvršavanje obaveze Vlade da u slučaju potrebe obezbedi izvršenje rešenja

Poverenika, što objektivno ohrabruje prekršiocyte zakona. Poverenik je takođe ukazao da raste broj tužbi koje protiv rešenja Poverenika podnose organi vlasti. Po pravilu radi se o tužbama koje Vrhovni sud odbacuje, te je po Povereniku, bez obzira da li iza njih stoji neprihvatljivo neznanje ili još neprihvatljivija namera da se odloži ostvarivanje legitimnih prava javnosti, reč o traćenju vremena plaćenom novcem građana, poreskih obveznika, radi izigravanja prava istih tih građana. Za prekršiocyte zakona stimulatívno je i to da je, zbog nedovoljne aktivnosti nadležnog ministarstva, samo 7% od oko 1800 evidentiranih prekršilaca zakona (a broj stvarnih prekršaja je neuporedivo veći) snosilo kakvu - takvu odgovornost.

Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja Povereniku nisu stavljeni na raspolaganje mehanizmi kojima može prinudno da obezbedi izvršenje svojih odluka, da kazni prekršiocyte zakona, pa čak ni da pokrene prekršajni postupak protiv njih. U odnosu na izvršenje odluka Poverenika, zakon predviđa da, u slučaju potrebe, njihovo izvršenje obezbeđuje Vlada. Zakonom je takođe predviđeno da Vlada može, podzakonskim aktima, bliže odrediti način izvršenja rešenja. Vlada ovo do sada nije učinila. Takođe, za povredu prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja, Zakonom je predviđena prekršajna odgovornost. Poverenik, međutim, nije ovlašćen da sam pokreće prekršajne postupke, već je za to ovlašćeno isključivo Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, preko Upravne inspekcije. Nekoliko dana nakon što je saopšteno da je Izveštaj o sprovođenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja u 2009. godini dostavljen Narodnoj skupštini, Predsedniku Republike, Vladi Srbije i Zaštitniku građana, Poverenik je 19.3.2010. godine saopštio da je održao sastanak sa predsednikom Vlade Republike Srbije, Mirkom Cvetkovićem i ministrom za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Milanom Markovićem. Na tom sastanku je dogovoreno da će Vlada, bez odlaganja, donošenjem posebne uredbe ili zaključka i predlogom za izmene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama, obezbediti bolje pretpostavke za prinudno izvršenje rešenja Poverenika. Pored toga, Vlada će preduzeti konkretne korake za obezbeđenje izvršenja do sada neizvršenih rešenja, a u tom pravcu će i Upravna inspekcija podneti veći broj prekršajnih prijavi, stoji u saopštenju Poverenika.

4. Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina

4.1. Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine u Srbiji na sednici od 26. februara u Senti ocenio je da uređivačka politika dnevnog lista „Mađar so” ne odgovara interesima

mađarske manjine u Srbiji, te najavio da će formirati savet za praćenje uređivačke politike. Osnivanje saveta za praćenje uređivačke politike osudili su Udruženje novinara Srbije, Nezavisno udruženje novinara Srbije i Nezavisno društvo novinara Vojvodine, a pokrajinski ombudsman Dejan Janča pozvao je Nacionalni savet da preispita svoju odluku podsećajući da po Zakonu o javnom informisanju niko ne sme da ograničava, ni posredno, slobodu medija. Uređivački kolegijum „Mađar soa” objavio je 2. marta saopštenje u kome se kaže da se prava priroda saveta vidi iz ocene da je uređivačka politika lista loša i da je treba vratiti na pravi put. „Podsećamo na to da u programu glavnog urednika, koga je jednoglasno izabrao Nacionalni savet – stoji jedan uslov: neprihvatljiv je spoljni uticaj na uređivačku politiku, za uređivačku politiku je jedino nadležan uređivački kolegijum koji ima podršku cele naše redakcije. Zato odluku osnivača doživljavamo kao omalovažavanje kompetentnosti redakcije”.

Sporna namera Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine u Srbiji, ukazuje, između ostalog i na probleme koji su izazvani prošlogodišnjim usvajanjem Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Zakonom su, naime, nacionalni saveti ovlašćeni da osnivaju medije, te istovremeno omogućeno Republici, autonomnoj pokrajini ili jedinici lokalne samouprave da javna preduzeća i ustanove u oblasti javnog informisanja koje u celini ili pretežno vrše informisanje na jeziku nacionalne manjine, u celini ili delimično prenose na nacionalne savete. U konkretnom slučaju, u skladu sa navedenim Zakonom, Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine u Srbiji danas je osnivač dnevnog lista „Mađar so”. Polazeći od strukture nacionalnih saveta u koje po pravilu bivaju izabrani predstavnici političkih partija manjina, kreirana je potencijalna opasnost da manjinska stranka ili koalicija koja obezbedi većinu u nacionalnom savetu, praktično kontroliše medij koji bi trebalo da zadovolji potrebe za informisanje na manjinskom jeziku za čitavu manjinsku zajednicu. Ni Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, ali nažalost ni Zakon o javnom informisanju ne sadrže adekvatne mehanizme zaštite manjinskih medija u ovakvom slučaju. Zaštitne odredbe Zakona o javnom informisanju, polazeći od svog prevashodno deklarativnog karaktera, mogle bi se pokazati kao neadekvatne u ovakvim slučajevima.

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit preduzeća

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit preduzeća. Zakon je objavljen u Službenom glasniku 23. marta i stupio je na snagu već narednog dana. Ovaj Zakon ima ozbiljne reperkusije po medijski sektor utoliko što je izmenama obuhvaćen i član 40. ranijeg Zakona koji se odnosi na plaćanje poreza po odbitku od 20% na prihode nerezidenata od autorskih naknada. Naime, utvrđena je posebna definicija autorskih naknada, različita od one u Zakonu o autorskom i srodnim pravima, utoliko što obuhvata ne samo naknade koje se ostvaruju po osnovu autorskog prava, već i naknade koje se ostvaruju po osnovu srodnih prava i svih drugih prava industrijske svojine. Shodno novoj, široj definiciji autorske naknade, porez po odbitku od 20% plaćaće se, što do sada nije bio slučaj, i na sve naknade koje domaće kompanije, među njima i mediji, plaćaju stranim medijskim kućama, filmskim i video produkcijama, za ustupanje prava na emitovanje njihovih programa u Srbiji. Isti porez plaćaće se i na naknade koje domaći kablovski operatori plaćaju stranim vlasnicima kanala, kako bi njihovi programi bili dostupni u srpskoj kablovskoj ponudi. Skuplje licencne naknade mogle bi rezultirati sužavanjem prostora za programsku, informativnu i kulturnu razmenu sa inostranstvom, daljim padom kvaliteta programa srpskih elektronskih medija, getoizacijom građana Srbije i produbljivanjem tehnološkog i kulturnog jaza sa najrazvijenijim zemljama sveta. Kao i u nebrojenim ranijim slučajevima, izmene Zakona o porezu na dobit preduzeća, i pored toga što direktno i neposredno utiču na poslovanje elektronskih medija u zemlji, usvojene su bez ikakve javne rasprave ili konsultacija sa medijskim udruženjima. Podsećamo da je prošle godine Skupština na sličan način usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, kojim je smanjila iznose neoporezivog dela kod isplate honorara. Nakon protesta, između ostalih i medijskih udruženja, taj zakon je ubrzo ponovo izmenjen, ali tako da je deo honorara na koji se ne plaća porez ponovo ostao niži od prvobitnih iznosa, što je rezultiralo većim poreskim opterećenjem za medije.

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

1.1. Kao što je navedeno ranije u ovom izveštaju, Savet Republičke radiodifuzne agencije doneo je odluku i raspisao Javni konkurs za izdavanje dozvola za emitovanje radio i/ili televizijskog programa, i to jedne lokalne dozvole za televiziju, a dve regionalne i 50 lokalnih dozvola za radio. Tekst Javnog konkursa, pored načina predviđenog zakonom (u "Službenom glasniku Republike Srbije", u najmanje jednom široko dostupnom dnevnom listu i u najmanje jednom lokalnom odnosno regionalnom listu na područjima za koje se raspisuje), objavljen je i na internet sajtu Agencije 15.3.2010. godine. Kao poslednji dan za podnošenje prijave na Javni konkurs, određen je 31. maj 2010. godine, što je u skladu sa Zakonom, kojim je predviđeno da ovaj rok ne može da bude kraći od šezdeset dana od dana objavljivanja oglasa. Tekst oglasa pogledati [ovde](#)

O mogućim lošim praktičnim posledicama ove odluke Saveta RRA, videti u sekciji II - Monitoring implementacije postojećih zakona, tačka 2.2.

1.2. Savet RRA je na sednici od 23. marta 2010. godine našao da nije dozvoljeno emitovanje čestitki političkih stranaka (odnosno njihovih lokalnih odbora) u formi plaćenih oglasa za Uskrs ili druge praznike. Savet je svoje mišljenje obrazložio pozivajući se na član 106. Zakona o radiodifuziji, u kome se kaže da je zabranjeno reklamiranje političkih organizacija van predizborne kampanje. Savet RRA je imao u vidu da se u članu 2. stav 2. Zakona o oglašavanju, oglasna poruka definiše kao poruka kojom se, pored ostalog, preporučuje oglašivač, te da bi oglašivač u konkretnom slučaju bila politička stranka, odnosno njen lokalni odbor. Savet se pozvao i na odredbu 13.6 Kodeksa ponašanja emitera, koja predviđa da je van trajanja predizborne kampanje zabranjeno direktno ili indirektno reklamirati političke organizacije i oglašavati njihove skupove, akcije ili manifestacije bilo koje vrste u kojima se pojavljuje njihovo puno ili skraćeno ime. Iako u uskršnjoj ili drugoj čestitki nije reč o sadržaju u kojem se oglašivač preporučuje na direktan način, Savet je našao da je u skladu sa odredbom člana 13.6 Kodeksa ponašanja emitera, zabranjeno i indirektno reklamiranje političkih organizacija.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE (RATEL)

2.1. U intervjuu za dnevni list Blic, koji je objavljen 1.3.2010. godine, Jasna Matić, ministarka za telekomunikacije, izjavila je da je RATEL trenutno u postupku naručivanja projekta mreže za digitalno zemaljsko emitovanje. Sam RATEL nije objavljivao informacije vezane za projektovanje ove mreže. Da podsetimo, Akcionim planom uz Strategiju za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji, koju je Vlada Republike Srbije usvojila 2. jula prošle godine, izrada idejnog projekta distribucione mreže, koji bi podrazumevao i izbor kanala po zonama raspodele, izrada projekta distribucione mreže (primarne i sekundarne), projektovanje MFN/SFN mreža, bilo je predviđeno kao obaveza RATELa sa rokovima koji su istekli u poslednjem kvartalu prošle, odnosno prvom kvartalu ove godine.

2.2. RATEL je tokom marta dostavljao stanicama nova rešenja i obračune o naknadama za korišćenje radiofrekvencija. Da podsetimo, shodno novom Pravilniku o visini naknade za korišćenje radio frekvencija koji je stupio na snagu početkom februara, naknade za korišćenje radiofrekvencija znatno su smanjene. Naime, za više od 10% umanjena je osnovica za izračunavanje naknade. Takođe su umanjeni i neki od koeficijenata, što je u odnosu na pojedine emitere dovelo do realnog umanjenja naknade i do 50%. Ovakvo smanjenje naknada moglo bi se oceniti kao, ako ne jedini, onda jedan od retkih efekata prošlogodišnjih mera Vlade za pomoć medijima u uslovima krize, ali znatno zakasneli. Vlada je, naime, tim setom mera, donetim na zahtev i predlog medijskog sektora, preporučila regulatorima da smanje iznose naknada. Međutim, paradoksalno, i pored iskazane spremnosti RATELa da odmah postupi po toj preporuci, Vlada, najpre, nije prihvatila odluku RATELa o smanjenju naknada, tražeći donošenje novog pravilnika, a zatim je novi pravilnik kojim je RATEL odgovorio na preporuku Vlade, čekao čitava dva meseca na neophodnu saglasnost te iste Vlade da bi stupio na pravnu snagu.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Narodna skupština Republike Srbije je 23. marta 2010. godine donela odluku o izboru novinarke Gordane Suše za člana Saveta Republičke radiodifuzne agencije. Suša je u Savet agencije

izabrana sa kandidatske liste koju je sastavio Odbor za kulturu i informisanje na osnovu predloga udruženja radiodifuznih javnih glasila, udruženja novinara i udruženja filmskih i dramskih umetnika i udruženja kompozitora. Na ovaj način je ovlašćeni predlagač, koga čine i medijska i novinarska i umetnička udruženja, nakon tri sprovedena postupka kandidovanja i usaglašavanja kandidatskih lista, nakon jedne izmene zakona, jednog neuspelog glasanja i odluke Odbora, napokon dobio člana izabranog u Savet sa liste za koju ova udruženja predlažu kandidate. Izbor je obavljen više od trinaest meseci nakon isteka mandata prethodnog člana Saveta, Slobodana Đorića. Naime, u junu prošle godine, nakon što je Odbor za kulturu i informisanje odbio da uputi na glasanje listu sa tri imena koju su medijska i novinarska udruženja usaglasila, Narodna skupština je menjala Zakon o radiodifuziji. Izmenama je Odbor za kulturu i informisanje, za slučaj da udruženja ne usaglase listu sa samo dva imena, ovlašćen da vrši preSelekciju kandidata. Kada su medijska i novinarska udruženja kasnije ipak uspela da usaglase listu sa samo dva imena, nijedan od dva predložena kandidata u Skupštini nije dobio dovoljan broj glasova. Gordana Suša je bila sve vreme jedan od predloženih kandidata. Napokon je izabrana tek sa treće kandidatske liste koju je Odbor formirao na osnovu predloga medijskih, novinarskih i umetničkih udruženja. Po oceni autora ovog izveštaja, izbor Suše je morao biti i ranije obavljen, bez nepotrebnih odugovlačenja i izmena propisa, a medijska i novinarska udruženja su ovde odnela pobeđu, zahvaljujući upornosti i jedinstvu.

4. MINISTARSTVO KULTURE

Nebojša Bradić, ministar kulture, u intervjuu za Večernje Novosti, 27.03.2010. godine, izjavio je kako je Delegacija Evropske komisije početkom godine odobrila i finansira projekat Ministarstva kulture koji podrazumeva izradu studije medija. Studija će, kako tvrdi Bradić, sadržati uporednu analizu našeg i evropskog medijskog zakonodavstva i institucija zaduženih za sprovođenje medijskih politika. Bradić je najavio i analizu medijskog tržišta u zemlji, analizu efekata privatizacije medija i položaja državne novinske agencije Tanjug. Ono što je posebno interesantno je tvrdnja ministra Bradića da se uveliko radi na Zakonu o nedozvoljenoj medijskoj koncentraciji, koji će se posebno baviti i pitanjem vertikalne koncentracije. “Jedan od najvećih problema je to što trenutno ne postoji pravna smetnja po kojoj izdavač dnevnih novina može da bude i vlasnik distributivne mreže. To nije u skladu sa dobrom evropskom praksom, i to će se menjati” , izjavio je Bradić.

Nakon prošlogodišnjih izmena Zakona o javnom informisanju, koje su naišle na nepodeljene kritike stručne javnosti, medijskih i novinarskih udruženja, ministarstvo je, kao vrstu ustupka, prihvatilo predlog medijskih i novinarskih udruženja za izradu strategije razvoja medija u Srbiji. Inicijalno, formirana je radna grupa u koju su ušli predstavnici udruženja. Međutim, primedba i samih udruženja, bila je da radna grupa ne može da bude funkcionalna ako za početnu osnovu svog rada nema adekvatne studije i analize početnog stanja na koje bi se nadogradila vizija razvoja. U navedenom smislu, studija čiju izradu finansira Evropska komisija i analiza medijskog tržišta u zemlji, mogle bi predstavljati dragocenu osnovu za rad na strategiji.

Ono što, međutim, iznenađuje je tvrdnja ministra Bradića da se uveliko radi na Zakonu o nedozvoljenoj medijskoj koncentraciji. Naime, ministarstvo kulture je još pre nešto više od dve godine formiralo radnu grupu koja je izradila Nacrt zakona o nedozvoljenom objedinjavanju i javnosti vlasništva javnih glasila, koji je u javnosti češće nazivan zakonom o medijskoj koncentraciji. Nacrt, koji se bavio samo horizontalnom, a ne i vertikalnom medijskom koncentracijom, prošao je javnu raspravu i rad na njemu praktično je okončan još krajem 2008. godine. Pod naslovom „radna verzija“ tekst ovog Nacrta i dalje je postavljen na sajtu ministarstva kulture. Zvaničnici ministarstva ranije su izjavljivali da je Nacrt ušao u proceduru dobijanja saglasnosti drugih ministarstava u Vladi, te da će nakon toga ići u skupštinsku proceduru. Nakon toga, Nacrt je praktično zaboravljen, te, osim što su na njegovom usvajanju insistirala pojedina udruženja, zvaničnici ministarstva ga gotovo nisu ni pominjali. Prošlogodišnje usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, od mnogih je shvaćeno kao definitivna potvrda da se od Zakona o medijskoj koncentraciji odustaje. Naime, izmene Zakona o javnom informisanju na drugačiji način od Nacrta zakona o nedozvoljenom objedinjavanju i javnosti vlasništva javnih glasila tretirale su registar medija. Izjava ministra Bradića u navedenom smislu predstavlja potpuno iznenađenje.

Ono što je takođe moguće, budući da tvrdnja o radu na Zakonu o nedozvoljenoj medijskoj koncentraciji nije mogla biti na drugi način potvrđena, je da je Bradić ili pogrešno interpretiran, ili da se pak stavio na jednu stranu u sukobu između uprave Večernjih novosti i nemačke WAZ-Mediengruppe. U kontekstu navedenog sukoba, posebno je idikativno citiranje Bradićevog navodnog ukazivanja na problem vertikalne koncentracije. Naime, tvrdnja da je jedan od najvećih problema što ne postoji pravna smetnja po kojoj izdavač dnevnih novina može da bude i vlasnik distributivne mreže, mogla bi biti usmerena na WAZ, koji u Srbiji učestvuje u vlasničkoj strukturi izdavača dnevnih listova *Politika* i *Dnevnik*, a istovremeno je i isključivi vlasnik

privrednog društva *Štampa sistem* koje se bavi distribucijom štampe. Inače, sukob uprave Večernjih novosti i nemačke WAZ-Mediengruppe eskalirao je nakon što je Stanko Subotić, u izjavama za TV B92 i crnogorsku TV In optužio biznismene Milana Beka i Miroslava Miškovića da su kupili Večernje novosti njegovim novcem. U polemiku se uključila i WAZ-Mediengruppe tvrdnjom da je akvizicija zapravo finansirana njenim novcem, te najavom preuzimanja Večernjih novosti po dobijanju odobrenja Komisije za zaštitu konkurencije. Nakon što je uprava Večernjih novosti pokrenula kampanju protiv preuzimanja ovog lista od strane WAZ-a, WAZ je medijima dostavio svoj ugovor sa direktorom i odgovornim urednikom Novosti, Manojlom Vukotićem. Iz ugovora proizilazi da je Vukotić, istovremeno sa rukovođenjem Novostima, pružao i konsultantske usluge WAZ-u, i to kako WAZ tvrdi, vezano za preuzimanje medijske kuće čiji je direktor. WAZ je medijima dostavio i potvrde o izvršenim uplatama po ovom ugovoru. Uplate su vršene u inostranstvu, a Vukotić se nije izjašnjavao po pitanju načina na koji je izmirio poreske obaveze po ovim uplatama.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

Iako su i SOKOJ, sa jedne strane i OFPS i Pi sa druge, u drugoj polovini februara objavile pozive reprezentativnim udruženjima korisnika na pregovore o tarifi autorske naknade za korišćenje predmeta zaštite iz svojih repertoara, tokom marta ovi pregovori faktički nisu ni otpočeli. Jedan od razloga su i nedoumice vezane za pitanje dokazivanja reprezentativnosti. Naime, shodno novom Zakonu o autorskom i srodnim pravima, reprezentativnim se smatra ono udruženje korisnika koje predstavlja većinu korisnika iz određene delatnosti, odnosno ono kome je reprezentativnost priznata na osnovu drugih propisa. U odnosu na radio i televizijske emitere kao korisnike, veliki broj izdatih dozvola za posledicu ima činjenicu da nijedno od udruženja u svom članstvu nema apsolutnu većinu korisnika, niti je, sa druge strane, reprezentativnost bilo kome priznata na osnovu medijskih propisa. Čak i samo utvrđivanje broja korisnika udruženja je otežano iz razloga što od usvajanja Zakona o privrednim društvima, udruženja faktički ne mogu da vrše upis novih članica u registrima koje vodi srpska Agencija za privredne registre. Ovo iz razloga što Zakon o privrednim društvima ne poznaje formu poslovnog udruženja, u koju su se pravna lica, osnivači medija, udruživali shodno ranije važećem Zakonu o preduzećima. Ovo čini dokazivanje reprezentativnosti brojem članica praktično nemogućim, budući da registri i dalje vode kao aktuelno stanje kakvo je postojalo pre punih šest ili više godina. Alternativno, Zakon o autorskom i srodnim pravima predviđa da se reprezentativnost utvrđuje na osnovu aktivnosti udruženja, stepena organizovanosti udruženja i sličnih kriterijuma, što ostavlja prostor za

arbitrarnost kod ocenjivanja. Rok za postizanje sporazuma je 60 dana od dana objavljivanja javnog poziva, ali će on teško biti postignut. Kako, međutim, ovaj rok nije prekluzivan, ostaje nada da će dogovor o tarifama ipak biti postignut, te da se tarife neće određivati u postupku pred Komisijom za autorsko i srodna prava.

V PROCES DIGITALIZACIJE

Ministarka za telekomunikacije, Jasna Matić, u intervjuu za „Blic“ objavljenom 1.3.2010. godine, izjavila je da je, za svrhu prelaska sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa, Srbija dobila 12,5 miliona evra bespovratnih sredstava od Evropske unije. Uslov korišćenja ovih sredstava je imenovanje direktora novog preduzeća Emisione tehnike, što nije učinjeno i sa čime se kasni. “Za sada imamo samo vršioca dužnosti, a ja sam dobila uveravanja da će izbor biti izvršen na idućoj sednici Vlade,” izjavila je ministarka. Međutim, iako je od objavljivanja intervjua, do kraja perioda na koji se ovaj izveštaj odnosi prošlo više sednica Vlade, direktor Emisione tehnike i dalje nije imenovan.

Ministarka je u istom intervjuu objasnila i zbog čega je još bilo neophodno izdvajanje Emisione tehnike. “Evropska praksa je da postoji jedinstven sistem za emitovanje kako bi se smanjili troškovi, da ne bi svaka televizija morala da gradi svoju mrežu predajnika. Do sada je jedan broj televizija emitovao program preko RTS, ali to vas uvek dovodi u nezgodnu situaciju. Evropska praksa je da se napravi sistem koji se bavi samo time”, izjavila je Jasna Matić.

Na pitanje vezano za način prelaska na digitalno emitovanje i eventualni period simulaksta, odnosno istovremenog emitovanja i digitalnog i analognog signala, ministarka je objasnila da prelazak u Srbiji ne može da ide postepeno. “Naš zakon o radiodifuziji predviđa da se, čim se oslobodi neka frekvencija u spektru za emitovanje, odmah aukcijom dodeli na korišćenje nekom drugom. U drugim zemljama spektar nije tako zakrčen i onda imate slobodan prostor da deo po deo selite. Mi tu opciju nemamo, pa ćemo u trenutku napraviti prelaz sa analognog na digitalno emitovanje”.

Osim činjenice da direktor Emisione tehnike i dalje nije imenovan, u periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, nije došlo do vidljivog napretka ni po jednoj od aktivnosti predviđenih Akcionim planom uz Strategiju za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji, što već ozbiljno dovodi u pitanje iskrenost države u namerama da se na digitalno emitovanje televizijskog programa zaista i pređe u aprilu 2012. godine.

VI PROCES PRIVATIZACIJE

Agencija za privatizaciju objavila je 4.3.2010. godine javni poziv za učešće na javnoj aukciji koja će se održati 23.04.2010. u Beogradu radi privatizacije Javnog preduzeća Radio Leskovac, Javnog preduzeća Radio Televizija Brus, Javnog preduzeća za informisanje Mladenovac, Javnog informativnog preduzeća Radio Požega, Javnog preduzeća Televizija Požega i Javnog preduzeća Radio Pirot.

Nešto kasnije, 12.3.2010. godine, mediji su preneli kako je Javno preduzeće "Štampa radio i film" (ŠRIF) iz Bora, optužilo predsednika opštine Bor, Branislava Rankića iz Srpske radikalne stranke, da je zabranio isplatu zarada radnicima tog medijskog preduzeća jer nisu emitovali jednosatni film o suđenju njegovom stranačkom lideru Vojislavu Šešelju u Hagu. Sukob ove medijske kuće i Rankića počeo je nakon nedavnog emitovanja dvadesetominutnog propagandnog materijala o nastanku Demokratske stranke, u okviru emisije u kojoj su gostovali funkcioneri opštinskog odbora DS. U saopštenju uređivačkog kolegijuma se navodi da je ŠRIF ponudila Rankiću da, umesto filma sa suđenja predsedniku SRS u Hagu, gostuje 60 minuta na TV Bor, što je on odbio. Rankić je potvrdio za agenciju Beta da je odbio da ŠRIF-u isplati zaradu iz budžeta opštine i kazao da će to učiniti kada radikalima izađu u susret, kao što su učinili Demokratskoj stranci. "U ŠRIF-u sada imaju mogućnost ili da isprave grešku, ili da zaradu traže od DS-a", kazao je Rankić. U ŠRIF-u su ocenili da je Rankićeva odluka o zabrani isplata radnicima direktno mešanje u uređivačku politiku i ucena, jer se oni ne finansiraju iz budžeta SRS, već opštinskog budžeta u koji se sliva novac građana Bora.

Događaji iz Bora predstavljaju još jedno svedočanstvo o neodrživom položaju javnih lokalnih medija i dodatni argument za neophodnost privatizacije. Ono što je činjenica, je da važeći pravni okvir ne predviđa nikakve sistemske mehanizme kojima bi nezavisnost uređivačke politike

javnih lokalnih medija mogla da se brani. Ovi mediji i zaposleni u njima ostavljeni su na milost i nemilost lokalnim moćnicima i dovedeni su u situaciju da uređivačke odluke ne mogu da donose autonomno i u interesu javnosti.

VII ZAKLJUČAK

Pojedine dobre vesti, kao što je ona da je izborom Gordane Suše nakon više od godinu dana popunjen sastav Saveta Republičke radiodifuzne agencije, ili da se radi na studiji čiju izradu finansira Evropska komisija i analizi medijskog tržišta u zemlji, a što bi trebalo da omogući dalji rad na medijskoj strategiji, ili da shodno prošlogodišnjim izmenama Krivičnog zakonika, sudovi strože sankcionišu pretnje novinarima i napade na njih, mogle bi da ukazuju da se Srbija kreće u pravcu iznalaženja rešenja za brojne probleme sa kojima se medijska scena suočava. Sa druge strane, međutim, postoje i dijametralno suprotne naznake, i primeri opstrukcije bilo kakvih reformskih pomaka. Neki od tih primera su izmene poreskog zakonodavstva koje znatno poskupljuju programsku razmenu sa inostranstvom, kao i ozbiljno kašnjenje sa ispunjavanjem obaveza po Akcionom planu uz Strategiju za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa. Takođe, problemi do kojih će dovesti odlaganje i izbegavanje privatizacije javnih medija i na koje medijska udruženja godinama ukazuju, pokazali su se u punom svetlu, u periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi. Odsustvo bilo kakvih mehanizama sistemske zaštite budžetski finansiranih medija od uticaja na uređivačku politiku koji vrše njihovi formalni osnivači, bilo da se radi o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, kao u slučaju dnevnog lista „Mađar so”, bilo da se radi o lokalnim vlastima, kao u slučaju Javnog preduzeća "Štampa radio i film" (ŠRIF) iz Bora, još jednom potvrđuje neophodnost okončanja procesa privatizacije javnih medija. Pri tom, primeri pojedinačnih neuspelih privatizacija, ne mogu biti izgovor za odustanak od ovog procesa u celini, budući da društvo jednostavno ne poseduje mehanizme za odbranu od zloupotrebe sredstava poreskih obveznika za najogoljeniju promociju stranačkih politika i stranačkih lidera, nauštrb ostvarivanja javnog interesa. Sve dok vlast nastavlja da menja fokus svoje agende za novu medijsku javnu politiku shodno potrebama sopstvene političke promocije ili ulagivanja interesu krupnog kapitala, medijska scena u Srbiji teško može da očekuje ozbiljan napredak. A da vlast postupa upravo tako, najupečatljivije svedoče izjave ministra kulture. Dok je prošlog meseca izjavljivao da je najznačajniji problem u medijskom sektoru izostanak ili manjak odgovornosti prema javnosti i javnoj reči, a izmenjeni Zakon o javnom informisanju podsticajan za uređenje medijskog prostora, ministar se ovog

meseca bavio arbitriraњem u sukobu između domaćih tajkuna i nemačke WAZ-Mediengruppe, te prebacivanjem fokusa na pitanje vertikalne koncentracije, odnosno situacije u kojoj su izdavači dnevnih novina istovremeno i vlasnici distributivne mreže. Idućih meseci, po svemu sudeći, fokus agende srpskih vlasti biće na nekoj novoj temi, a da nikakvi pomaci, ni po pitanju odgovornosti prema javnosti i javnoj reči, ni po pitanju zaustavljanja dalje medijske koncentracije, bilo horizontalne ili vertikalne, neće biti napravljeni.